

Міністерство внутрішніх справ України
Харківський національний університет внутрішніх справ

АДМІНІСТРАТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПОЛІЦІЇ У ПИТАННЯХ ТА ВІДПОВІДЯХ

Навчальний посібник

За загальною редакцією

доктора юридичних наук, професора, академіка НАПрН України

О.М. Бандурки

Харків
2017

УДК 351.74(477)(075.8)
ББК 67.9(4УКР)301.163.1я73
А 31

Рекомендовано до друку

Вченою радою Харківського національного університету внутрішніх справ
(протокол № 2 від 28 лютого 2017 р.)

Рецензенти: **Троян С.М.** — заступник Міністра внутрішніх справ України;
Сокуренко В.В. — ректор Харківського національного університету внутрішніх справ доктор юридичних наук, доцент;
Серєда В.В. — начальник Головного управління Національної поліції у Львівській області, доктор юридичних наук, доцент.

Авторський колектив:

Бандурка О.М. (д-р юрид. наук, проф., академік НАПрН України, Заслуж. юрист України); **Безпалова О.І.** (д-р юрид. наук, проф.); **Джафарова О.В.** (д-р юрид. наук, проф.); **Князєв С.М.** (канд. юрид. наук); **Олефір В.І.** (д-р юрид. наук, проф., член-кор. НАПрН України); **Шатрава С.О.** (канд. юрид. наук, доц.); **Бугайчук К.Л.** (канд. юрид. наук, доц.); **Швець Д.В.** (канд. пед. наук); **Казанчук І.Д.** (канд. юрид. наук, доц.); **Денисюк Д.С.** (канд. юрид. наук, доц.); **Резанов С.А.** (канд. юрид. наук, доц.); **Панова О.О.** (канд. юрид. наук, доц.); **Іванцов В.О.** (канд. юрид. наук, доц.); **Руколайніна І.Д.** (канд. юрид. наук, доц.); **Селюков В.С.** (канд. юрид. наук); **Качинська М.О.** (канд. юрид. наук); **Романенко М.В.** (канд. юрид. наук); **Хряпінський А.П.** (канд. юрид. наук); **Чижко К.О.** (канд. юрид. наук).

А 31

Адміністративна діяльність поліції у питаннях та відповідях : навчальний посібник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. М. Бандурки ; [О. І. Безпалова, О.В. Джафарова, С.М. Князєв та ін.; передм. О. М. Бандурки] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. — Харків : В деле, 2017. — 240 с.

ISBN 978-617-7474-87-5

У навчальному посібнику висвітлено основні положення законодавства України, що регулює адміністративну діяльність органів поліції; розкрито зміст та напрями адміністративної діяльності поліції; розглянуті особливості превентивної роботи поліції, у тому числі в частині налагодження взаємодії поліції та суспільства. Охарактеризовано специфіку організації підтримання публічної безпеки та порядку, захисту та дотримання прав і свобод людини в поліції, адміністративно-юрисдикційної діяльності поліції, контролю і нагляду як основи забезпечення законності в органах поліції.

Навчальний посібник розраховано на курсантів, слухачів, ад'юнктів, аспірантів, докторантів, викладачів вищих навчальних закладів МВС України зі специфічними умовами навчання. Ознайомлення з матеріалами даного посібника також буде корисним курсантам та слухачам під час підготовки до атестації здобувача вищої освіти для отримання освітнього ступеню «бакалавр» і «магістр» та для працівників поліції, виконуючих обов'язки у сфері адміністративної діяльності поліції.

УДК 351.74(477)(075.8)
ББК 67.9(4УКР)301.163.1я73

© О. І. Безпалова, О.В. Джафарова, С.М. Князєв та ін., 2017

© Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2017

ЗМІСТ

ВСТУП	10
СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	12
1. Завдання та система дисципліни «Адміністративна діяльність поліції».....	13
2. Взаємозв'язок дисципліни «Адміністративна діяльність поліції» з іншими дисциплінами, що вивчаються у вищих навчальних закладах Міністерства внутрішніх справ.....	14
3. Поняття і сутність адміністративної діяльності органів поліції.	16
4. Правове регулювання адміністративної діяльності органів поліції... ..	17
5. Види адміністративної діяльності органів поліції.....	20
6. Правове положення, завдання та функції Міністерства внутрішніх справ України.	21
7. Правове положення, основні завдання та принципи діяльності Національної поліції як центрального органу виконавчої влади.	23
8. Система та повноваження поліції. Обов'язки поліцейських.....	25
9. Поняття форм адміністративної діяльності органів поліції та їх види.....	28
10. Правові форми адміністративної діяльності органів поліції: видання актів управління, укладення угод, здійснення інших юридично значущих дій.	29
11. Поняття актів управління та їх класифікація.	29
12. Організаційні форми адміністративної діяльності органів поліції, їх види.....	30
13. Здійснення організаційних заходів органами поліції.....	31
14. Здійснення матеріально-технічних заходів органами поліції.....	32
15. Поняття методів адміністративної діяльності органів поліції.....	32
16. Види методів адміністративної діяльності органів поліції.....	33

17. Поняття, вимоги та види поліцейських заходів.....	34
18. Превентивні поліцейські заходи.....	37
19. Перевірка документів особи як превентивний поліцейський захід.....	39
20. Опитування особи як превентивний поліцейський захід.....	44
21. Поверхнева перевірка як превентивний поліцейський захід.....	47
22. Зупинення транспортного засобу як превентивний поліцейський захід.....	49
23. Обмеження пересування особи чи транспортного засобу або фактичного володіння річчю як превентивний поліцейський захід.....	51
24. Проникнення до житла чи іншого володіння особи як превентивний поліцейський захід.....	55
25. Перевірка дотримання вимог дозвільної системи органів поліції як превентивний поліцейський захід.....	59
26. Поліцейське піклування як превентивний поліцейський захід.....	61
Поліцейські заходи примусу.....	63
28. Порядок застосування поліцейських заходів примусу.....	65
29. Застосування фізичної сили поліцейськими.....	67
30. Застосування спеціальних засобів поліцейськими.....	68
31. Застосування вогнепальної зброї поліцейськими.....	71
32. Поняття, зміст і види адміністративного нагляду органів поліції.....	74
33. Здійснення органами поліції контролю за особами, щодо яких встановлено адміністративний нагляд.....	76
34. Загальні правила адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі.....	78
35. Організація здійснення адміністративного нагляду органом поліції.....	80
36. Порядок підготовки матеріалів органом поліції щодо встановлення судами адміністративного нагляду.....	82
37. Прийом на службу в органи поліції.....	84

38. Призначення на посади, переміщення і просування по службі поліцейського.	85
39. Присвоєння, зниження та позбавлення спеціальних звань поліції. .	91
40. Аtestування поліцейських.....	93
41. Види відпусток, які надаються поліцейському. Підстави, порядок і строки надання відпусток поліцейському.....	97
42. Види та підстави звільнення зі служби в поліції.....	98
43. Правовий та соціальний захист поліцейського. Пенсійне забезпечення поліцейських.....	99
44. Поняття, форми та способи забезпечення законності в адміністративній діяльності органів поліції.....	104
45. Контрольна діяльність Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України за дотриманням законності в адміністративній діяльності органів поліції.....	106
46. Внутрішньовідомчий контроль та форми його здійснення.....	115
47. Судовий контроль за дотриманням законності в адміністративній діяльності органів поліції.....	118
48. Контроль місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування та громадськості за дотриманням законності в адміністративній діяльності органів поліції.....	119
49. Особливості адміністративної відповідальності поліцейського.....	125
50. Службова дисципліна в діяльності працівників поліції.....	127
51. Адміністративний нагляд органів поліції за особами, звільненими з місць позбавлення волі: поняття, підстави, строки, порядок встановлення та припинення.....	130
Категорії осіб, щодо яких встановлено адміністративний нагляд. Види обмежень дій піднаглядних осіб.....	132
53. Відповідальність за порушення особами, звільненими з місць позбавлення волі, правил та обмежень адміністративного нагляду. ..	135
54. Поняття та зміст адміністративно-юрисдикційної діяльності органів поліції.....	136

6

55. Поняття провадження в справах про адміністративні правопорушення.	137
56. Завдання та принципи провадження в справах про адміністративні правопорушення.	138
57. Особливості провадження в справах про адміністративні правопорушення в органах поліції.	140
58. Учасники адміністративно-юрисдикційного провадження, які беруть участь у справі.	141
59. Стадії провадження в справах про адміністративні правопорушення.	142
60. Обставини, за яких провадження в справі не може бути розпочато, а розпочате підлягає закриттю.	146
61. Докази в справі про адміністративні правопорушення.	147
62. Строки розгляду справ про адміністративні правопорушення.	148
63. Заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення.	149
64. Строк накладання адміністративного стягнення.	150
65. Види постанов, які можуть виноситись по справам про адміністративні правопорушення.	151
66. Провадження зі звернень громадян в органах поліції.	152
67. Поняття та правове регулювання провадження із звернень громадян.	153
68. Види звернень: пропозиції (зауваження), заяви (клопотання), скарги.	154
69. Вимоги, які висуваються до звернень громадян, і наслідки недотримання таких вимог.	155
70. Права громадянина, який подав звернення.	157
71. Обов'язки поліції щодо розгляду звернень громадян. Реєстрація звернень громадян в органах поліції.	157
72. Порядок та строки розгляду звернень громадян.	160

73. Порядок особистого прийому громадян в органах поліції.....	162
74. Порядок прийняття, реєстрації та ведення єдиного обліку заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події.....	164
75. Відповідальність за порушення законодавства про звернення громадян.....	166
76. Дисциплінарне провадження в органах поліції.....	167
77. Поняття та правове регулювання діяльності чергових частин органів поліції.....	168
78. Призначення та основні завдання чергової служби органів поліції.....	169
79. Система та структура чергових частин органів поліції.....	170
80. Принципи діяльності чергових частин органів поліції.....	171
81. Основні функції чергових частин органів поліції.....	171
82. Організація роботи чергової частини органу поліції.....	172
83. Обов'язки та права чергового чергової частини органів поліції.....	174
84. Обов'язки чергового щодо прийняття та реєстрації заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події.....	175
85. Обов'язки чергового щодо введення ступенів готовності та спеціальних оперативних планів.....	177
86. Обов'язки чергового щодо розгляду обставин стосовно осіб, доставлених до органу поліції.....	178
87. Дії оперативного чергового при масових заворушеннях (оперативний план «Хвиля»).....	179
88. Дії оперативного чергового при нападі на орган поліції (оперативний план «Оборона адмінбудівлі»).....	180
89. Дії оперативного чергового при отриманні інформації про захоплення заручників (оперативний план «Заручник»).....	182
90. Дії оперативного чергового при групових порушення громадського порядку або хуліганстві зі зброєю.....	182

91. Дії оперативного чергового при затриманні особи, яка чинить збройний опір (оперативний план «Грім»).....	184
92. Поняття та основні завдання патрульної поліції.....	185
93. Правові засади діяльності патрульної поліції.....	186
94. Принципи та функції діяльності патрульної поліції.....	187
95. Правове регулювання діяльності служби дільничних офіцерів поліції.....	190
96. Основні завдання та функції служби дільничних офіцерів поліції. .	191
97. Організація роботи старшого дільничного (дільничного) офіцера поліції на поліцейській дільниці.....	192
98. Порядок призначення на посаду старшого дільничного (дільничного) офіцера поліції.....	193
99. Поняття насильства в сім'ї та його види.....	194
100. Особливості організації роботи дільничних офіцерів поліції в сільській місцевості.....	195
101. Адміністративно-юрисдикційна діяльність дільничного офіцера поліції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення. ...	196
102. Поняття та правове регулювання дозвільної системи.....	198
103. Поняття та види об'єктів дозвільної системи.....	198
104. Порядок видачі дозволів на придбання, зберігання, перевезення, виготовлення та використання предметів, засобів, які підпадають під дозвільну систему, відкриття та функціонування об'єктів дозвільної системи.....	199
105. Діяльність органів поліції по забезпеченню дотримання правил дозвільної системи.....	201
106. Особливості видачі дозволів підрозділами дозвільної системи на окремі види об'єктів дозвільної системи.....	202
107. Облік об'єктів дозвільної системи. Контроль за об'єктами дозвільної системи.....	203
108. Відповідальність за порушення правил дозвільної системи.....	206

109. Правове регулювання та основні завдання органів поліції у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.....	207
110. Основні напрямки діяльності органів поліції у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.....	208
111. Повноваження Міністерства внутрішніх справ України у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.....	209
112. Повноваження Національної поліції України у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.....	211
113. Оформлення поліцейськими патрульної поліції матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі.....	212
114. Реєстрація, перереєстрація та облік автотранспортних засобів, оформлення і видача реєстраційних документів, номерних знаків на них.	213
115. Порядок допуску громадян до керування транспортними засобами та оформлення видачі посвідчень водія.	215
116. Облік та аналіз дорожньо-транспортних пригод (ДТП).....	216
117. Відповідальність за порушення правил дорожнього руху, норм і стандартів, що стосуються забезпечення безпеки дорожнього руху.....	218
118. Взаємодія поліції з органами виконавчої влади.	219
119. Взаємодія поліції з органами місцевого самоврядування.....	222
120. Взаємодія поліції з громадськими формуваннями з охорони громадського порядку та державного кордону у сфері забезпечення публічної безпеки та правопорядку.	224
121. Взаємодія поліції з населенням території обслуговування.....	225
Список рекомендованих нормативно-правових актів.....	230